

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

84. Irrita legatio Lusit. in Sinas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

deliberandum poneretur, Patres verò ne existimarentur ab iis pendere, ne portis Macai in Sinas subirent, ne operariis inter Sinas alendis subsidia Macao nisi clam peterent. Simulandum denique iis erat, Lusitanos ad se ac nostrum orbem nihil attingere; quibus tamen satis caueri non potuit, quin suspecti cum illis miscere consilia, compelleretur Macao eiusque vicinia in interiora regni longius diffusa, quod suo loco, & tempore veniet explicandum.

Hæc de obstaculis fidei sacrosanctæ in regnum Sinarum; nunc de Societatis nostræ conatibus ad eam inducendam diu primum irritis, vbi Deo sic visum, per aperta tandem seculorum multorum repagula fortunatis. Nec dubium magnæ Xauerij animæ primam tanti boni post Deum gratiam deberi, Debellandæ Sinarum idololatriæ generosam suam expeditionem ad eorum conspectum portâsque prouexerat, conatûsque ingentis clara vestigia calcanda plus ultra fratribus, in Sanciano moriens signarat, cum statim omnibus iniecta certa spes Sinarum fores diu clausas, breui eius meritis referandas. Nostri ergo exinde per annos triginta, incubuere constanter in id opus ut opum cœlestium mercaturam eò saltem vsque promouerent, quò nundinatio terrenarum pertigerat; nec cassas sæpius & inanes contentiones illorum primas destituit ardor quo cœpta fortiter vrgerent, dum illuc denique primo ingressu euaderent vbi erat statio Lusitana, & longè interiùs in regno non iam incertas & mobiles, sed fixas sedes, statuerent, inciperentque Deo, & Ecclesiæ nauare operam, quam hodièque post annos octoginta pergunt in toto imperio nauare. Tentamenta irrita primus expertus est P. Melchior Nunnus seu Nugnes Socio Stephano Goefio, de quibus abundè alias: venerant interea ad Sereniss. Regem Ioannem Tertium sapientissimæ ab Xauerio literæ, paucis quàm obiret diebus datæ; quibus apud eum dolebat vehementer Ministrorum eius auaritiâ inexpleram obstare grauitèr conuersioni Ethnicorum; nec regem illos vereri nec Deum; nec plurius nihilo facere si regna integra æternum interirent, dum ne procuranda illorum salute, rationes suas sentirent vel obolo minui, & hæc eos audere tam liberè quàm impunè. Subdebat de damnis Iacobo Pereria pensandis quibus eum Aluarus Præfectus Malacensis affecisset, legatione interuersa quam adornauerat in Sinas, ut amplissimum illud imperium nusquam aliundè penetrabile, Euangelio aperiret. Serò quidem ob casus maritimos, sed optato responso Rex sereniss. dignatus est Xauerij literas, quod Franciscus Cotignus Comes, Prorox creatus Indiarum proficiscens tulit, vnâque mandatum quo iubebat Rex in Sinas Legatum à se mitti Iacobum Pereriam, & cum eo de Societate quos ipsemet legeret. In procinctu erat Legatio; Goa in Sinas Gaulus soluit Aprili mense anni 1562. Iulio exeunte in portum subiit cum tribus è nostris P. Manuele Tessaiera F. Andrea Pinto, & Rectore illorum Francisco Peres sene optimo, & meritissimo. At enim aliis diuino consilio seruabatur honos, restituendæ in Sinas

83.
Xauerij literæ ad Reg. Lusit. valde vtilis.

84.
Irrita legatio Lusit. in Sinas.

Sinas post longa exilia fidei. Breuiter ista legatio per biennium mota, per se malè conferta, peius à Pereriæ æmulis turbata, ominatissima fellit initia, & de prope iam parata faustitate in fumos abiit. Inter hæc nostri quotquot ex India in Iaponiam mittebantur, dum Macai, vt solet, demum mensium mora operiuntur in eam ventos, illic Apostolici tyrocinij perficiebant rudimenta, & conceptum ardorem caritatis alebant seruatorum Sinensium variarumque nationum curanda salute, qui dabant operâ Lusitanis dominis nongentis incolentibus Macaum mille, interdum ex iis fidei regulis instituebantur, fructu subinde numero celeberrimorum baptismatum; auellebantur ab impuro Herorum obsequio seruæ, & à Mangonum nundinatione; quinquaginta semel in Indiam supra quadringentas transmissæ sunt, maritis locandæ; Malacam ducentæ: & hæc eo ccepta biennio quo adornabatur legatio, in usum deinceps perpetuum transierunt. Accessit his Sodalitas frequens ex solis Sinensibus conflata, vt peculiari diligentia Christianis officiis, & virtutibus informati, exemplo apud suos & Magisterio fungerentur, quæ res vsque Quanceo trahebat complures ad cernenda explorandæque mysteria Theologiæ peregrinæ, quibus catè perspectis ardebant desiderio facti fontis, si per Mandarinos suos licuisset. Maiorem tamen frequentiam auebat Macaum sanctioris hebdomadæ, & Paschæ solennitas, quæ Lusitanorum consuetis & religiosis studiis celebrabatur nobiscum singulari pompa, & cui parem Sinenses magnitudinis suæ adoratores summi, negabant se vsquam vidisse, quæritabantque inter se taciti, quantam nostro in orbe & patria esse oporteret, illorum rituum maiestatem, qui arcto, nudoque in scopulo tam magnificentè agerentur. Valuit hic splendor, & reuerentia sacrorum ad conciliandos nobis Mandarinos, impetrandamque Macai habitationem tum iis paucis qui iam illic degebant tum qui Iaponiam adituri, ventos illic præstolarentur propitios, datum est diploma eius facultatis anno 1565. deditque Collegio felix initium quod illic P. Valignanus Goanis contra vi magna nitentibus denique stabiliiuit, ingens nunc rei Christianæ inter illos populos firmamentum. Biennium fluxerat in hac laboris fructuosi occupatione & euanuerat tandiù expectata legatio, cum Peres viam commentus est qua Christum se solo induceret in Sinas, planam, & eo expeditiorem quod nihil de lucro, & commodis olebat, quæ ferè Dei negotia corrumpunt: libellos itaque concinnauit duos, quo vtroque manu periti interpretis exponebat quis esset? quid profiteretur? vnde? quàmve ob causam ex vltimis terrarum finibus venisset? postremo supplex fieri sibi copiam rogabat in Sinis habitandi; his instructus libellis, anniuersario oblata in templo Deiparæ, supremo sessit tribunali Prouinciæ Quanceensis, & absolutis quibuscum venerat Lusitanis, suo ad latus interprete, reuerenter procumbit in genua, sedebant Mandarini quinque, suprema quisque diuersis in officiis potestate, stabant magno vtrimque numero Ministri, sic venerabundi vt

85.
Nostorum
opera Macai
fructuosa &
facultas ha-
bit.

86.
Peres quia
unicè igna-
tus vetatur
in Sinis ha-
bitare.